

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel VII. Hoe sy met spotterije langhs der straten ende opde merckt
weder om de galghe zijn gheleydt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

galghen ghestelt / ende hem gheschickt als oft sy alle de ghevanghenen ter-stondt soude op-ghehanghen hebben / te weten / op dat sy de arme menschen deur het deur-stellen ende ver-beldinghe vande aen-staende doodt grooten grouwel soude aen-iaghen / ende hun verdriet grootelijcks vermeerderen : want sy doen anders niet en verwachteden dan ghehanghen ende ghedoodt te worden. Daer naer worden sy twee en twee als veure gheleydt ten dricke-waerts op naer de stadt. Ende op dat de processie te merckelijcker soude schijnen / wiert en twee lecke broeders vande Minder-broeders spiessen inde handen ghegheuen daer bouen aende soppencissen ende ander vier-ghelijcke crupdt vande soldaten ghewonden was tot cieraet. Tusschen dese twee / daer d'ander naer naer volghden / gingh de scherp richter in't midden / draghende de veurslepde vane inder handt / tot dat sy inde stadt ghecomen zijn. Want daer hebben sy weder om de vane aen Broeder Henrick den lecke broeder te draghen ghegheuen / stellende daer en bouen op syn hoofdt uyt schimp een fluweelen mutse.

CAPITTEL VII.

Hoe sy met spotterije langhs der straten ende opde merckt weder om de galghe zijn gheleyde.

De Martelaers met dese pompe inde stadt ghecomen zynde / heeft men weder om eenighe heylighe lof sanghen doen singhen / als dien heerlijcken lof sangh ter eeren der heyligher Drijvuldighydt : Te Deum laudamus. Daer naer eenighe gheneyne Responsoria, die sy by-naer alle te samen / sonderlinghe de Minder-broeders / wel

Wel van by tens wiesten / hebben sy seer wel ende
 gheschichtelyck ghesonghen. Voordts warender
 twee vande soldaten aen beyde de syden te peerde
 rydende / die de ghevanghenen met vele ende sware
 slagghen sloegen / hebbende tot dien eynde roeden in
 der handt die sy vande boomen ghesneden hadden /
 waer mede sy soo grouwelyck hen in t aen-licht
 ende inden hals sloeghen (want de Kinder broe-
 ders van hunne cappen ende cappoenen berooft
 zynde / ginghen metten halse totte borste toe bloot)
 dat sy inde selue ledē seer geswollen en bebloedt wa-
 ren / al-soo dat sy van hunne borghers ende kennisse
 qualijck gekent consten worden. Oock als daer eeni-
 ghe waren die in t singhen hunne stemmen niet op
 en hieuen / die wierden stjuer ende dickwilder ghe-
 slagghen / ende al soo ghestouwt om luyder te sin-
 ghen. Iae oock de Graue seluer te peerde sittende
 ende de ghevangenen deur hem dzyuende / sloegh
 hen som-tydts ende dat seer stijf met een roede die
 hy inder handt hadde. Ende dit deden sy-lieden.
 Want wat sullen wy van t ghemeyn volck seggen?
 Ten ware niet licht uyt te spreken / hoe stoutelijck
 ende onmanierlijck dat sy hen uyt ghestort hebben
 tot alle sorte van spijt voordt te stellen teghen de die-
 naers Godts / als een peggelijck / oock vande slech-
 ste conditie der menschen / heeft ghesocht sijnen ap-
 petyt te versaden met hen te quellen ende ouer-
 vallen / naer den haet die elck hadde teghen de re-
 ligie ende gheestelijcke personen : de sommighe
 braghten schimpen ende scheld. woorden voordt /
 de andere ouer-ginghen-se met hy namen ende ma-
 ledictien / de andere en weder hielen hunne tonghen
 niet van de hooghe ende heylighe mysterien te blas-
 phemerem / onder tusschen oock mede naer d'exem-
 pel vande soldaten / oft deur hunne eyghene boos-
 heyt

heydt de onschuldighe ghevanghenen met een stout
 bestaen slaende / sonder yemandts teghen-segghe.
 Deur dese onweerdighepdt beroert zijnde P. Hiero-
 nymus de Vicarius / een treffelijck man / ende in
 vele dinghen seer her-baren / heeft al-dus ghespro-
 ken : Wat vyzender maniere van doen is dit ? oft
 wat natie isser ergeringhs soo verre verbzemd't van
 alle beleefthepdt ende redelijckhepdt / die haer ghes-
 vanghenen al-dus soude tracteren ? Deur-waer ick
 ben som-tijds gheballen gheweest inde handen van
 Turcken / van Griecken / van Saracenen : noch-
 tans en ghedenckt my niet / al was ick ghevangen/
 dat ick opt eenen slaghe van hen ontfanghen hebbe.
 Dese Godt-vyuchtighe man hadde eer-tijds ver-
 keert inde landen van dese natien / aen-ghenomen
 hebbende een heplighe vrede-vaert : ende al-daer /
 ghelijck't ghebeurt / was hy dickwils ghevanghen
 ende inde banden gheworpen gheweest. Van dat
 was grootelijcks te verlaghen / datter onder soo
 grooten hoop van bespotters niemant ghebonden
 en is / die uyt mede-lijden met de ghevanghenen
 eens eenen sucht ghelaten heeft / oft eenighl-sins
 metten aen-ghesiechte oft woorden te kennen ghes-
 gheuen dat hy deur hun verdriet beweghet wierdt.
 Als sy in deser voeghen inder stadt ghelepd't zijn / isser
 soo groote menighe van menschen ghecomen om
 dit schouw-spel te sien / dat het schene datter nie-
 mandt vande in-woonders en ontbrak. Sy ston-
 den om te sien ouer weder syden langhs der straten
 daer de Martelaers moesten passeren / in sulcker
 menighe alsker opt tot eenigh vertoonfel gewoon
 was te comen. Spotterijen / schimpen ende ver-
 wittinghen en ghebzakender niet sonder eenighe
 mate. Daer warend die eenen eimer vol waters
 deur de deure neffens hen settende / ende den bestem
 daer

daer inne stekende de ghevangenen met water bespreyde als sy deur-by passeerden/ singhende met luyder stemmen opden toon vande heylige Kercke: Asperges me Domine, &c. In sulcker boeghen hielden dese ongheschiedte menschen deur hare gupchelrije hunne spot met het oudt ghebruyck der heyliger Kercken / naer welck men ghewoon is ouer t'volck te spreyden het water dat met heylige ghebeden gheswijt wordt. Als sy opde merckt ghecome zijn / wierden ter-stondt de ghevangenen ghedreuen naer de galghe die in't midden der seluer op-ghericht was / op de selue maniere ende orden ghelijck sy burten der stadt hadden ghedaen / als oft sy ter-stondt souden hebben moeten gehangen worden. Daer heeft mense weder-om doen drij-maels rondt-om de galghe gaen / en onder-tusschen de Litanien vande Heylighen ende sommighe andere lof-sanghen singhen / ende den omme-gangh ghedaen zijnde / ter aerden knielende eenige louen ter eeren vande Maeghet ende Moeder Godts singhen. Inde welke als sy ghecomen waren tot de Oratie oft ghebedt / daer - men opde maniere der H. Kercken al-sulcke louen mede slypt (die-men Collecten noemt) soo hebben sy alle ghesweghen / om dat / dencke ick / midts hunne oodt-moedighydt / niemant en dorste bestaen te doen t'ghene dat ghemeenelyck ghedaen wordt vanden Priester die de alder-weerdigste is. Maer als sy met dreyghementen ghepraemt wierden vande ghene die daer by stonden / dat sy oock de Collecte souden singhen / soo heeft H. Guuert van Duppen / een oodt-moedigh Priester / vol vanden peuer Godts / niet connende ghelyden dat dit leste eynde soude ontbreken aen sulcken traepen werck / sijn stemme luyde op-gheheuen / ende ghelijck sy dickwils in't auondt-lof plagh te doen /

doen / heeft t'ghebedt der **V.** Kercken vol-comelijck
 ende sonder lippen uyt-gelesen / segghende : Oremus.
 Interueniat pro nobis, &c. Dat is gheleghet : Laet
 ons bidden. **O** Heere Godt / laet doch veur ons ten
 besten spreken by uwe goedertierentheydt nu en inde
 ure onser doodt / de glorieuse maghet Maria v moe-
 der / wiens aller-heplighste siele inde ure uwer ghe-
 henedijder passien ende bitter doodt het sweerd des
 droef heydts is deur-ghepasseert / die daer leuet ende
 regneret inde eeuwighe eeuwigheden. Ende alle
 d'ander Martelaers hebben geandtwoorzd / Amen.
 Het was nu gheslaghen acht uren veur den noen,
 Daer-en-tusschen bleue de groote schare des volcks
 rondts-om staen kijcken : de welcke behaluen dat sy
 dit schouw-spel niet grooter begeerten aen-saghen/
 speelden oock nerstelijck hunne personagie in de ar-
 me ghevanghenen te bespotten.

CAPITTEL VIII.

Dat de ghevanghenen niet qualijck ghedaen en
 hebben, dat sy uyt bedwanghe lof-sanghen
 hebben ghesonghen.

Soo vele als belanght t'ghene dat ick nu verhaelt
 hebbe / hope ende betrouwe ick / datter niemandt
 welen en sal vande goet-willighe Lesers / die daer-
 om onse Martelaers soude willen beschuldighen /
 om dat sy ghevolght ende hen gheboeght hebben
 naer den wil van den Graue ende de soldaten god-
 deloose menschen / die hen bedwonghen om te doen
 ende te singhen dat wy gheleghet hebben. Want
 wat souder teghen-staen dat de Catholijcken ghe-
 weldt lijdende niet en souden moghen wel ende
 Godt-vzuchtelijck doen / t'ghene dat hen van ghe-
 weld-heeren met boosen ende goddeloosen wille
 bevolen